

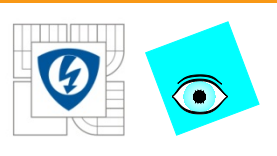
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Autorská práva

JUDr. Pavel Koukal, Ph.D.

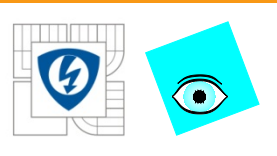
Právnická fakulta Masarykovy univerzity

Tato prezentace je spolufinancována Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Obsah

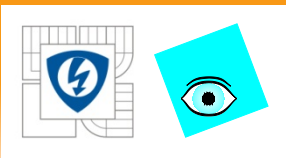
- I. Právní úprava (9:00 – 10:30)**
- II. Autorské dílo**
- III. Vybraná rozhodnutí Soudního dvora EU**
- IV. Autor**
- V. Autorská práva (10:50 – 12:20)**
- VI. Omezení autorských práv**
- VII. Zvláštní druhy autorských děl**

Obsah

VIII. Licenční smlouva autorskoprávní (13:30 – 15:00)

IX. Autorská práva a vědecká tvorba

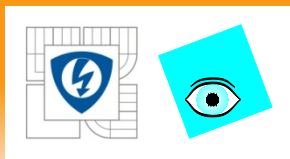

AUTORSKÉ PRÁVO A DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

16.3.2012

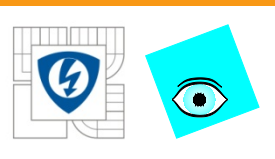
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

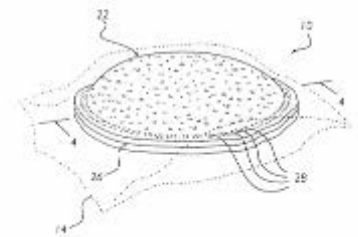

Dvě velké skupiny práv duševního vlastnictví

- Autorská práva a práva související s právem autorským (*copyright and related rights*)
 - Práva k autorským dílům, uměleckým výkonům, zvukovým a obrazovým záznamům apod.
- Průmyslová práva (*industrial property rights*)
 - Práva k
 - Ochranným známkám, označení původu
 - Vynálezům
 - Designům
 - Odrůdám rostlin
 - Topografiím polovodičových výrobků

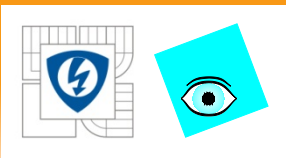
Historie autorských práv

www.copyrighthistory.org

16.3.2012

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

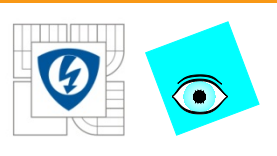

PRÁVNÍ ÚPRAVA

16.3.2012

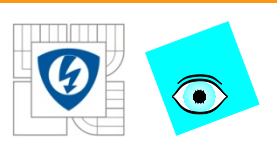
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

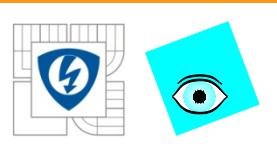
Kde lze nalézt právní úpravu?

- zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon),
 - ve znění novely č. 41/2009 Sb.
- občanský zákoník (zákon č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů)
- vyhláška č. 488/2006 Sb., kterou se stanoví typy přístrojů k zhotovování rozmnoženin, typy nenahraných nosičů záznamů a výše paušálních odměn
- Internetové zdroje
 - www.dusevnivlastnictvi.cz
 - www.itpravo.cz

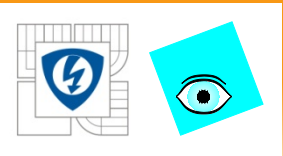
Jsou v dané oblasti i mezinárodní smlouvy či předpisy ES?

- Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl z roku 1886
- Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS)
- Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví o právu autorském z roku 1996
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti
- ?ACTA?

Autorská práva – práva autora k jeho dílu

- Práva související s právem autorským
 - práva výkonného umělce k jeho uměleckému výkonu
 - právo výrobce zvukového záznamu k jeho záznamu
 - právo výrobce zvukově obrazového záznamu k jeho záznamu
 - právo rozhlasového nebo televizního vysílatele k jeho původnímu vysílání
 - právo zveřejnitel k dosud nezveřejněnému dílu, k němuž uplynula doba trvání majetkových práv
 - právo nakladatele na odměnu v souvislosti se zhotovením rozmnoženiny jím vydaného díla pro osobní potřebu

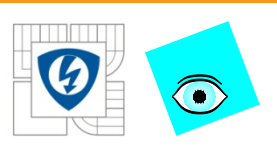

AUTORSKÉ DÍLO

16.3.2012

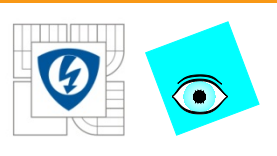
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

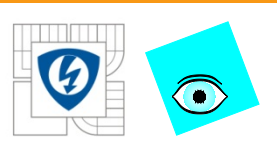
Co je autorské dílo?

- každý výsledek lidské činnosti lze označit jako dílo, avšak pouze některé lidské výtvořky jsou díly autorskými
- § 2 odst. 1 AutZ – „Předmětem práva autorského je
 - dílo literární a jiné dílo **(1) umělecké** a dílo **vědecké**, které je
 - **(2) jedinečným** výsledkem **(3) tvůrčí činnosti** autora a
 - je **(4) vyjádřeno** v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam“.
 - výjimka z jedinečnosti – počítačové programy, fotografie, databáze
 - hodnota díla

Jedinečnost

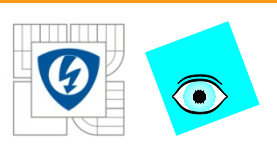
- statistická jedinečnost – na světě nemohou existovat dvě zcela identická nezávisle na sobě vytvořená díla
- výjimka ze statistické jedinečnosti
 - počítačový program
 - databáze
 - fotografie
- Autorské právo se vztahuje i na
 - jednotlivé fáze a části díla
 - název díla, včetně postav

Co autorským dílem není (§ 2 odst. 6 AutZ)?

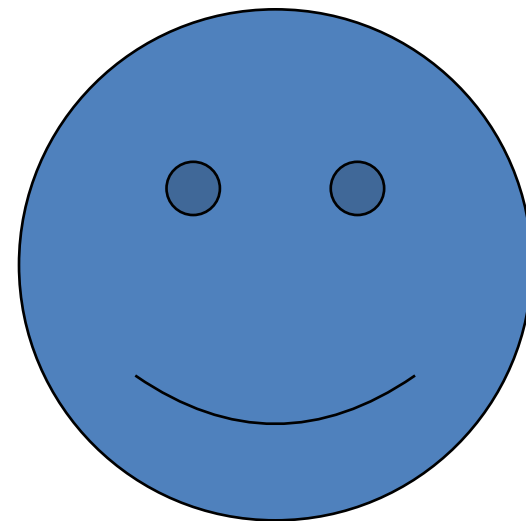
- Námět díla sám o sobě
- Denní zpráva nebo jiný údaj sám o sobě
- Myšlenka
- Postup
- Princip
- Metoda
- Objev
- Vědecká teorie
- Matematický nebo obdobný vzorec
- Statistický graf

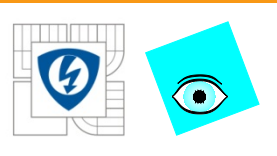
○ **Autorské právo nechrání myšlenky (*ideas*), ale vyjádření myšlenek (*expression*)**

Není autorským dílem – nedostatek tvůrčího přínosu

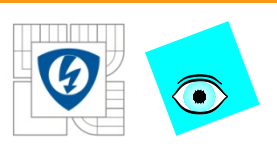
- dostatek/nedostatek tvůrčího přínosu
- dílo malé mince
- umělecká/vědecká hodnota
- způsobilost být vnímáno jako dílo vědecké/umělecké
- Harvey Ball (1963), Franklin Loufrani (1972) Forest Gump (?)
- známkoprávní ochrana – USA – *Loufrani v. Wal-Mart* (U.S. Dist. LEXIS 105575 (N.D. Ill. Nov. 12, 2009) – Smiley se stal součástí *public domain* jako součást americké kultury

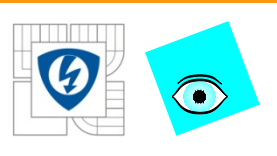
Míra původnosti – „level of originality“

- **originality**
 - čl. 1 odst. 3 Směrnice 24/2009 (kodifikovaná verze Software Directive) – počítačové programy: „původní, v tom smyslu, že je vlastním duševním výtvorem autora“
 - čl. 6 Směrnice 116/2006 (kodifikovaná verze Směrnice o délce autorskoprávní ochrany) – fotografie
 - originality/původnost ve smyslu „vlastního tvůrčího výtvoru autora“ - § 2 odst. 2 AutZ
- **francouzské pojetí** „l’empreinte du talent créateur personnel“ (nese stopy tvůrčího talentu autora) Cour de cassation, 1ère chabre civile, 13 Novembre 1973, Cons. Renoir c. Guinot; „reflet de la personnalité du créateur“ (odráží osobnost autora) Cour d’appel de Paris, 21 Novembre 1994, RIDA 4/1995, p. 243
- **britské pojetí** „the word original does not in this connection mean that the work must be the expression of original or inventive thought ... the work must not be copied from another work – that it should originate from the author“ University of London Press, Ltd.v. University Tutorial Press Ltd. [1916], 2 Ch 601

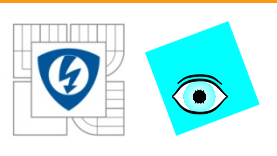
Level of originality

- *USA: Feist Publications, Inc. v. Rural Tel. Service (1991) – compilations of data, data převzatá z telefonního seznamu*
- *„The sine qua non of copyright is originality. To qualify for copyright protection, a work must be original to the author. Original, as the term is used in copyright, means only that the work was independently created by the author and that it possesses at least **some minimal degree of creativity**“; „As a constitutional matter, copyright protects only those constituent elements of a work that possess more than a de minimis quantum of creativity“; „Rural expended sufficient effort to make the white pages directory useful, but insufficient creativity to make it original“*
- *rozhodnutí výslovně překonalo doktrínu „sweat of the brow“, dle které se zkoumalo, kolik práce (potu) a námahy autor vložil do díla, avšak nezkoumalo se, jak původní (originální/kreativní) dílo je*
- *Sweat of the brow : „In the sweat of thy face shalt thou eat bread, till thou return unto the ground“ (Gen 3:19)*

Míra původnosti – Schöpfungshöhe

- **Německo: Schöpfungshöhe, Gestaltungshöhe, Werkehöhe**
 - *obecná míra tvůrčího přínosu – míra individuality ve výsledku tvůrčí práce (de facto stejné kritérium jako v českém autorském právu; jedinečný výsledek tvůrčí činnosti autora)*
 - *Dle Loewenheima (Handbuch des Urheberrechts, 2. vydání, München: C.H.Beck, 2010)*
 - *(1) musí jít o vlastní (původní) tvorbu autora; 2) tato tvorba je výsledkem autorovy duševní činnosti; 3) výsledek musí být osobitý (musí nést pečeť individuality autora)*
 - *zvláštní (vyšší) míra tvůrčího přínosu – u některých děl malé mince (kleine Münze) - mezi díla malé mince patří jednoduché hudební znělky, slogany, črty, postavičky, recepty, které dosahují minimální míru jedinečnosti*
 - *německé právo ochranu takových děl obecně připouští, s tím, že musí dosahovat pouze **minimální míru kreativity**;*
 - **výjimku však tvoří díla užitého umění a loga**

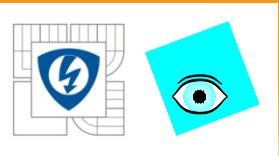

Míra původnosti – Schöpfungshöhe

- *Laufendes Auge (Franz Zauleck, 1993)*
- *Německý Spolkový ústavní soud (rozhodnutí Bundesverfassungsgerichtze dne 26. ledna 2005, 1 BvR 1571/02) potvrdil judikaturu německého spolkového Nejvyššího soudu (rozhodnutí Bundesgerichtshof ze dne 5. března 1998, I ZR 13/96, GRUR 10/1998), dle které: “na díla užitého umění, pokud mají být současně způsobilá ochrany průmyslovým vzorem, mají být kladeny vyšší nároky ohledně míry tvůrčí duševní činnosti... Míra tvůrčí duševní činnosti u takových děl musí převyšovat schopnosti průměrného designéra”*
- *obdobně byla odmítnuta ochrana loga ARD (OLG Köln, 1986, GRUR 1986, 889)*
- *německý přístup: jednoduchá firemní loga by obecně neměla být chráněna autorským právem, ale právem známkovým, ev. vzorovým*

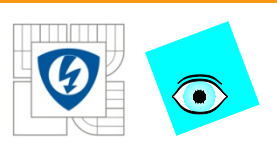

ARD

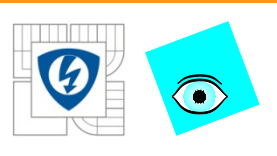
Míra původnosti – Schöpfungshöhe

- díla literární – učební texty – latinská učebnice
- rozhodnutí Landgericht München, 11.1.2006, 21 O 2793/05:
- „u děl, která přímo nemají literární povahu, je požadavek tvůrčí kvality splněn, pokud dílo převyšuje všední, mechanicky vytvářená díla a pokud se autorův tvůrčí počín neomezuje pouze na procvičování mechanických či technických aktivit studentů“
- „v případě kvalifikovaných autorů, jako jsou učitelé a profesori, kteří vytvářejí zcela nové cvičební texty, nebo tyto texty vytvářejí z již dostupných materiálů, je požadavek tvůrčí kvality splněn, pokud tvůrčí činnost přesahuje čistě mechanické práce a dává textům zvláštní formu uspořádání jednotlivých prvků, autentický styl a vlastní intelektuální obsah“

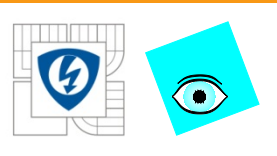
Míra původnosti – SDEU

- rozdílné pojmání originality je jednou z hlavních překážek unifikace autorského práva v EU; na úrovni politické (Evropská komise) to bylo konstatováno již v roce 2004 (Commission Staff Working Paper on the review of the EC legal framework in the field of copyright and related rights, SEC [2004] 995, str. 13)
- rozhodnutí SDEU Infopaq International A/S v. Danske Dagblades Forening (C-5/08)
- (37) Za těchto podmínek lze autorské právo ve smyslu čl. 2 písm. a) směrnice 2001/29 uplatnit pouze ve vztahu k předmětu, který je původní v tom smyslu, že **je autorovým vlastním duševním výtvořem.**

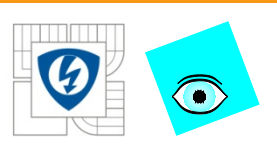
Míra původnosti – SDEU

- (38) Pokud jde o části díla, je třeba konstatovat, že nic ve směrnici 2001/29 nebo v jiné směrnici použitelné v této oblasti nenaznačuje, že by tyto části podléhaly jinému režimu, než je režim, kterému podléhá dílo ve svém celku. Z toho vyplývá, že jsou chráněny autorským právem, pokud jako takové přispívají k původnosti díla v jeho celku.
- (39) Vzhledem k úvahám uvedeným v bodě 37 tohoto rozsudku se tak na jednotlivé části díla vztahuje ochrana podle čl. 2 písm. a) směrnice 2001/29 za podmínky, že obsahují určité prvky, které jsou vyjádřením vlastního duševního výtvoru autora tohoto díla.

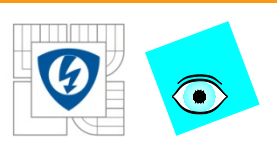
Míra původnosti – SDEU

- **Bezpečnostní softwarová aliance v. Ministerstvo kultury (C-393/09)**
- (46) V důsledku toho se může na grafické uživatelské rozhraní jakožto na dílo vztahovat autorskoprávní ochrana, **pokud je vlastním duševním výtvorem autora.**
- (47) Přísluší vnitrostátnímu soudu, aby ověřil, zda je tomu tak ve sporu, který mu byl předložen.
- (48) V rámci svého posouzení musí vnitrostátní soud přihlížet zejména k uspořádání nebo zvláštní konfiguraci veškerých složek, které jsou součástí grafického uživatelského rozhraní, za účelem určení, které z nich splňují kritérium originality. K tomu je třeba uvést, že toto kritérium nemůže být splněno v případě těch složek grafického uživatelského rozhraní, které se vyznačují pouze svou technickou funkcí.

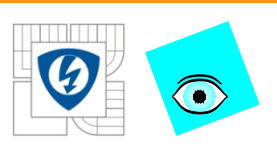
Míra původnosti – SDEU

- **Bezpečnostní softwarová aliance v. Ministerstvo kultury (C-393/09)**
- (49) Generální advokát v bodech 75 a 76 svého stanoviska totiž uvádí, že pokud je vyjádření uvedených složek dáno jejich technickou funkcí, není kritérium originality splněno, neboť jednotlivé způsoby provedení myšlenky jsou tak omezené, že daná myšlenka i dané vyjádření jsou zaměnitelné.
- (50) V takové situaci by složky grafického uživatelského rozhraní autorovi neumožňovaly **vyjádřit jeho tvůrčího ducha originálně** a dospět k výsledku, který by byl vlastním duševním výtvořem tohoto autora.

Míra původnosti – SDEU

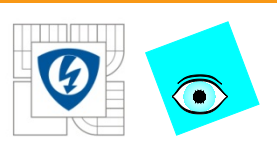
- základní požadavek autorskoprávní ochrany – původnost (originality) – **vlastní duševní výtvor autora**
- obsah tohoto pojmu dosud ESD přímo neobjasnil
- z rozhodnutí BSA (body 47 až 50) nepřímo vyplývá požadavek **minimální míry kreativity** – vyjádření tvůrčího ducha originálním (tvůrčím) způsobem (meet the criterion of originality)

Počítačový program (§§ 65 a 66 AutZ)

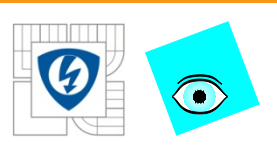
- v českém právu není definice počítačového programu
- počítačový program je chráněn jako dílo literární
- jde o soubor příkazů daných počítači
- 2 základní formy – strojový kód (1001100) a zdrojový kód
- není možné chránit myšlenky a principy, na nichž je počítačový program založen, pouze vyjádření těchto myšlenek (soubor příkazů)
- počítačový program vs. popis řešení (algoritmů)

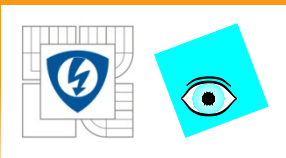
Výjimky z autorskoprávní ochrany (§ 3AutZ)

- ochrana podle práva autorského se nevztahuje na:
 - úřední dílo (právní předpis, rozhodnutí, veřejná listina...)
 - výtvary tradiční lidové kultury, pokud není jméno autora obecně známo a nejde – li o dílo anonymní nebo pseudonymní
 - politický projev (až do novely č. 216/2006 Sb. se na politický projev autorskoprávní ochrana vůbec nevztahovala; dnes úřední licence dle § 34 písm. d) AutZ)

Autorské dílo vs. hmotný nosič díla (§9, §11 odst. 3, § 12 odst. 3 AutZ)

- Autorské dílo nelze zničit – zničením hmotného předmětu autorské dílo nezaniká (§ 9 odst. 2 AZ)
- Autorské dílo = myšlenka, která je určitým způsobem chráněna
- Je odděleno od svého hmotného nosiče:
 - nabytím vlastnického práva nebo jiného věcného práva k věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, nenabývá se oprávnění k výkonu práva dílo užít
 - poskytnutím oprávnění k výkonu práva dílo užít jiné osobě zůstává nedotčeno vlastnické právo nebo jiná věcná práva k věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno
 - vlastník či jiný uživatel věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, není povinen tuto věc udržovat a chránit před zničením
- Autor má právo požadovat na vlastníku věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, aby mu ji zpřístupnil, pokud je toho třeba k výkonu práv autorských podle tohoto zákona (§ 12 odst. 5 AutZ)

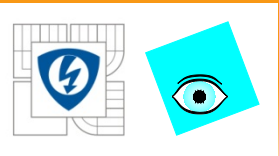

AUTOR

16.3.2012

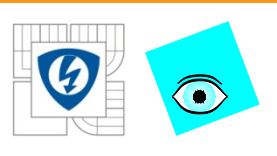
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

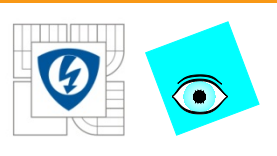
Kdo je autorem?

- fyzická osoba, která
- vytvořila
- autorské dílo
 - k autorství není třeba způsobilosti k právním úkonům
 - povolení dle zákona o zaměstnanosti (z.č. 435/2000 Sb. - §§ 121 až 124)
- Autorem není zejména
 - právnická osoba (a.s., s.r.o., občanské sdružení, stát atd.)
 - počítač
- Autorem díla souborného je fyzická osoba, která dílo uspořádala

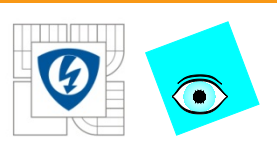
Autorem je rovněž

- překladatel (§ 2 odst. 4 AutZ)
- zpracovatel (§ 2 odst. 4 AutZ)
 - to i v případě, že dílo zpracuje neoprávněně – autorská práva mu přísluší, ale nemůže je vykonávat (rozpor s dobrými mravy - § 3 odst. 1 ObčZ)
- **Zákonná domněnka autorství (§ 6 AutZ)**
 - autorem díla je osoba, jejíž pravé jméno je obvyklým způsobem uvedeno na díle nebo je u díla uvedeno v rejstříku předmětů ochrany vedeném příslušným kolektivním správcem, není-li prokázán opak
 - dílem se zde rozumí hmotný nosič díla
 - odlišné od copyrightové doložky (všeobecná úmluva o právu autorském – čl. III)
 - © Pavel Koukal 2008
 - nositel (i pr.osoba) rok prvního zveřejnění

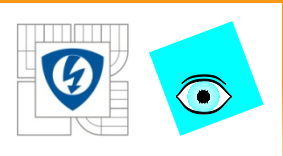
Spoluautoři (§ 8 AutZ)

- dílo spoluautorské
 - společná tvůrčí činnost více autorů do doby dokončení díla
 - příspěvky autorů nesmí být způsobilé samostatného užití
- spoluautorem není ten, kdo k vytvoření díla nepřispěl tvůrčí činností (pomoc, rada technická, administrativní, odborná...)

Spoluautoři (§ 8 AutZ)

- nakládání s dílem
 - formování vůle (odst. 4) jednomyslnost (pokud jeden ze spoluautorů bezdůvodně brání – nahrazení projevu vůle soudem)
 - smlouva, kterou by neuzavřeli všichni by byla neplatná
 - z právních úkonů jsou všichni spoluautoři oprávněni a povinni společně a nerozdílně (odst. 3)
 - podat žalobu může kterýkoliv z nich
 - žalován může být kterýkoliv ze spoluautorů
- podíly na pohledávkách jsou úměrné velikosti tvůrčích příspěvků; je možná odlišná dohoda; pokud nelze odlišit příspěvky – podíly jsou stejné

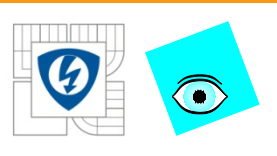

AUTORSKÁ PRÁVA

16.3.2012

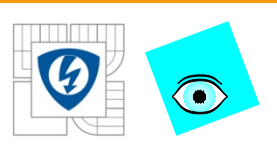
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

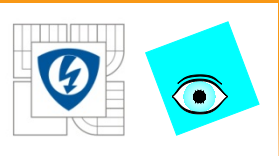
Kdy autorská práva vznikají? (§ 9 AutZ)

- neformálnost – není třeba registrace ani placení poplatků
 - opuštění tvůrčího ducha autora - zhmotnění
 - vyjádření v jakékoli objektivně vnímatelné podobě
 - nemusí se jednat o vyjádření trvalé (i efemerní)
- zničením věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, nezaniká právo autorské k dílu
- ?sporné je, zda vlastník hmotného nosiče může tento nosič aktivně zničit?
- počítačové programy – zachycení ve zdrojovém nebo strojovém kódu (i na papíře)

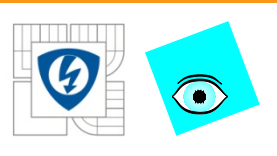
Jaká práva autor má?

- **práva majetková** – právo dílo užít (§ 12 AutZ)
 - ve vztahu k dílu (rozmnožování, sdělování díla veřejnosti)
 - ve vztahu k hmotnému nosiči (rozšiřování, půjčování, pronájem, vystavování)
- **práva osobnostní** (§ 11 AutZ)
 - právo dílo zveřejnit
 - právo osobovat si autorství
 - právo na nedotknutelnost díla
 - právo na autorský dohled

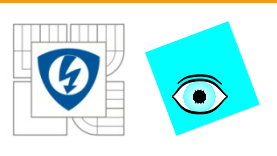
Práva osobnostní (§ 11 AutZ)

- zveřejnění díla
 - po smrti toto právo zaniká – lze tedy zveřejnit dosud nezveřejněná díla i proti vůli autora (právo zveřejnitel - § 28 AutZ)
- osobování si autorství
 - po smrti toto právo přísluší osobám autorovi blízkým (§ 116 ObčZ) a kolektivnímu správci

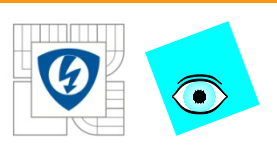
Práva osobnostní (§ 11 AutZ)

- nedotknutelnost díla
 - udělit svolení ke změně, zásahu
 - právo domáhat se, aby dílo bylo užíváno způsobem, který nesmí snižovat hodnotu díla (autorský dohled)
 - toto právo je v určitých případech omezeno (§§ 38d, 58 odst. 4 a 5, 59, 63 odst. 4 AutZ)
- osobnostních práv se nelze vzdát a nelze je převést
- postmortální ochrana (§ 11 odst. 5 AutZ)

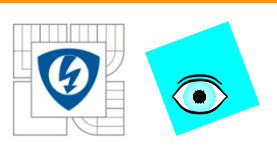
Práva majetková (§ 12 AutZ)

- práv majetkových se nelze vzdát, nelze je převést, nelze je postihnout výkonem rozhodnutí (zde lze postihnout pouze pohledávky vzniklé na základě licenčních smluv)
- autorská práva nejsou součástí společného jmění manželů – předmětem však mohou být výnosy z těchto práv
- práva majetková jsou předmětem dědictví – dědic vstupuje do autorových práv (co se týče postmortální ochrany záleží na to, zda je dědic současně osobou blízkou - § 11 odst. 5 AutZ)
- v případě odúmrtí – práva připadají státu (vykonává je buď Státní fond kultury ČR nebo Státní fond pro podporu a rozvoj české kinematografie)
- od dědění autorských práv je třeba odlišit dědění hmotných nosičů

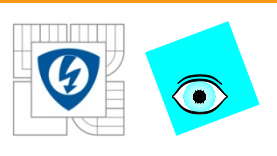
Práva majetková (§ 12 AutZ)

- kromě práv uvedených v § 12 AutZ má autor rovněž právo (zprostředkovaně) na tzv. jiná majetková práva
 - právo na odměnu při opětném prodeji originálu díla uměleckého (§ 24 AutZ)
 - právo na odměnu v souvislosti s rozmnožováním díla pro osobní potřebu a vlastní vnitřní potřebu (§ 25 AutZ)

Práva majetková (§ 12 AutZ)

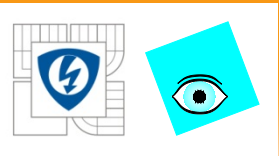
- obsahem práv majetkových
 - právo dílo užít
 - právo udělit jiné osobě souhlas s užitím (poskytnutí licence)
 - jiná osoba může bez souhlasu autora dílo užít pouze v případech stanových zákonem
 - i po poskytnutí licence majetkové právo zůstává zachováno autorovi

Jak dlouho autorská práva trvají?

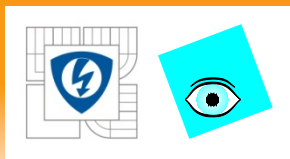
- majetková práva

- po dobu autorova života a 70 let po jeho smrti (§ 27 odst. 1 AutZ)
- u díla spoluautorů se lhůta počítá od smrti autora, který ostatní přežil (§ 27 odst. 2 AutZ)
- zvláštní počítání u díla audiovizuálního (poslední přeživší z následujících osob: režisér, autor scénáře, autor dialogů a skladatel hudby zvlášť vytvořené pro užití v audiovizuálním díle)
- počítání času – smrt 16.8.1980; počátek doby 1.1.1981, konec lhůty 31.12.2050
- zveřejnění díla v průběhu doby ochrany je rozhodné pro díla anonymní, pseudonymní a díla kolektivní; po uplynutí doby ochrany (§ 28 odst. 2 a 3) – právo zveřejnitele – 25 let
- po uplynutí doby ochrany se dílo stává volným a každý jej může volně užít způsobem, který nesnižuje jeho hodnotu

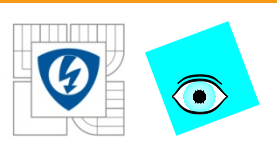
Jak dlouho autorská práva trvají?

- osobnostní práva
 - zanikají smrtí autora (§ 11 odst. 4 AutZ); po smrti autora se mohou určitých práv (např. ochrana autorství, ochrana před zneuctěním díla) domáhat osoby autorovi blízké (manžel, děti, rodiče)

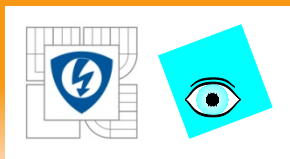
Jaké má autor nároky v případě porušení/ohrožení svých práv? (§§ 40 až 45 AutZ)

- a) **určení autorství**
 - není třeba prokazovat naléhavý právní zájem na určení autorství
 - zákonná vyvratitelná domněnka autorství (§ 6 AutZ, § 63 odst. 2 AutZ)
- b) **nárok zdržovací**
 - pokud však již k zásahu došlo a nehrozí jeho opakování, žaloba by měla být zamítnuta

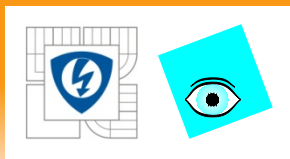
Jaké má autor nároky v případě porušení/ohrožení svých práv? (§§ 40 až 45 AutZ)

- c) **nárok odstraňovací (restituční)**
 - cílem je obnovit stav před neoprávněným zásahem do práva
 - včetně zničení nebo odstranění materiálů a nástrojů použitých výlučně nebo převážně k výrobě neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla nebo zařízení, výrobku nebo součástky
- d) **nárok informační (sdělení údajů)**
 - získání informací o původu zboží nebo služeb, kterými jsou porušována práva, distribučních kanálech a totožnosti třetích osob zúčastněných na porušení práva

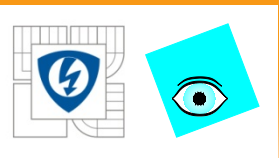
Jaké má autor nároky v případě porušení/ohrožení svých práv? (§§ 40 až 45 AutZ)

- e) nárok na přiměřené zadostiučinění (satisfakční)
 - omluva
 - peněžitá satisfakce
- f) zákaz poskytování služby, kterou využívají třetí osoby k porušování nebo ohrožování práva autora
- g) zveřejnění rozsudku na náklady žalovaného
- h) náhrada škody – namísto ušlého zisku může autor požadovat částku ve výši licenčního poplatku
- i) bezdůvodné obohacení – výše činí dvojnásobek licenčního poplatku

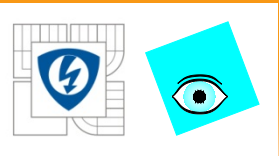
Jaké má autor nároky v případě porušení/ohrožení svých práv? (§§ 40 až 45 AutZ)

- pokud autor udělí výhradní licenci – může se sám domáhat nároků pouze dle písm. a), e), f)
- lhůty pro uplatnění práv (promlčení)
 - náhrada škody (§106 ObčZ) – 2 roky, 3 roky, 10 let
 - bezdůvodné obohacení (§ 107 ObčZ) - 2 roky, 3 roky, 10 let
 - peněžitá satisfakce (§ 101 ObčZ) – 3 roky

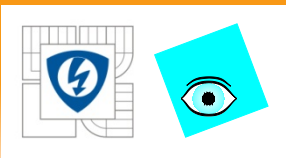
Právo autorské rovněž porušuje (§ 43, 44 AutZ)

- kdo obchází účinné technické prostředky ochrany práv (schrinky, rippery, dekódery)
- kdo vyrábí zařízení, výrobky nebo součástky nebo poskytuje služby, které umožňují odstranění technických prostředků
- pro účely bezúplatných zákonných licencí by měl autor (§ 43 odst. 4 AutZ) umožnit zpřístupnění díla bez technické ochrany; neplatí to ale pro díla, která byla zpřístupněna formou sdělování veřejnosti na vyžádání (on demand)
- kdo odstraňuje nebo mění jakoukoli elektronickou informaci o správě práv k dílu
- rozšiřuje, dováží nebo přijímá za účelem rozšiřování, vysílá nebo sděluje veřejnosti dílo, ze kterého byla informace o správě práv nedovoleně odstraněna nebo změněna

Právo autorské rovněž porušuje (§ 45 AutZ)

- kdo pro své dílo používá podobného názvu nebo podobné vnější úpravy děl s cílem vyvolat nebezpečí záměny obou děl
- výjimkou jsou případy, kdy z povahy věci vyplývá podobnost děl (technické předurčení obálky, obalu, názvu)
- v případě, že název díla sám o sobě je autorským dílem (§ 2 odst. 3 AutZ) – aplikuje se přímo porušení autorského práva dle § 40 AutZ

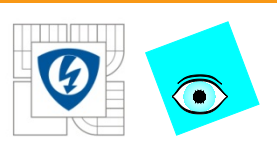

ZVLÁŠTNÍ DRUHY AUTORSKÝCH DĚL

16.3.2012

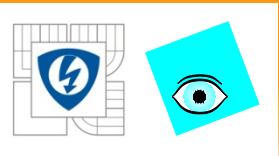
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

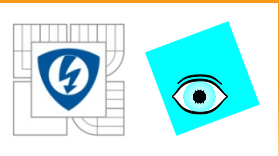
Zaměstnanecké dílo (§ 58 AutZ)

- dílo vytvořené ke splnění povinností vyplývajících z pracovněprávního vztahu
- práva majetková vykonává zaměstnavatel – lze smluvně upravit odlišně
- zaměstnavatel může své právo postoupit jinému pouze při prodeji podniku, jinak potřebuje souhlas autora
- při zániku/smrti zaměstnavatele přechází oprávnění k výkonu majetkových práv zpět na autora
- jestliže zaměstnavatel nevykonává majetková práva vůbec nebo jen nedostatečně, může autor žádat o udělení licence

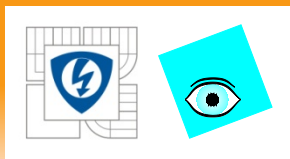
Zaměstnanecké dílo (§ 58 AutZ)

- **osobnostní práva** jsou omezena ve prospěch zaměstnavatele (pokud vykonává majetková práva k dílu)
 - rozhodnutí o zveřejnění
 - zpracování
 - spojení s jiným dílem
 - dokončení
 - zařazení do díla souborného
 - uvádění díla pod zaměstnavatelovým jménem

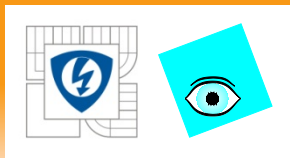
Zaměstnanecké dílo (§ 58 AutZ)

- právo autora na **dodatečnou přiměřenou odměnu** (§ 58 odst. 6 AutZ) – neplatí pro počítačové programy, databáze, kartografická díla
- počítačové programy, databáze a kartografická díla jsou vždy považována za díla zaměstnanecká, i když jsou vytvořena na objednávku
- po skončení pracovněprávního vztahu zůstávají práva a povinnosti zaměstnavatele i autora nedotčena

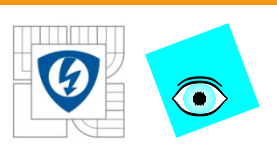
Dílo vytvořené na objednávku (§ 61 AutZ)

- dílo vytvořené autorem na základě smlouvy o dílo
- buď smlouva dle § 631 ObčZ nebo dle § 536 ObchZ
- dílo vytvořené autorem jako soutěžícím ve veřejné soutěži (§ 847 ObčZ, § 281 ObchZ)
- platí, že autor poskytl licenci k účelu vyplývajícimu ze smlouvy, **není-li sjednáno jinak**
- **není-li sjednáno jinak**, k užití díla nad rámec takového účelu je objednatel oprávněn pouze na základě licenční smlouvy
- autor může dílo vytvořené na objednávku užít a poskytnout licenci jinému, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy objednatele

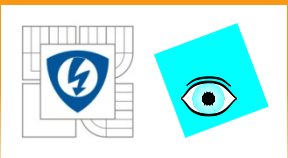
Kolektivní dílo (§ 59 AutZ)

- dílo, na jehož tvorbě se podílí **více autorů**
- je vytvářeno z podnětu a pod vedením fyzické nebo právnické osoby
- je uváděno na veřejnost pod jejím jménem
- příspěvky zahrnuté do takového díla **nejsou schopny samostatného užití**
- kolektivní díla se považují za zaměstnanecká díla, i když jsou vytvořena na objednávku
- dílo audiovizuální a díla audiovizuálně užitá nejsou dílem kolektivním

Školní dílo (§ 60 AutZ)

- dílo, vytvořené autorem v rámci výuky
- pokud chce škola dílo využívat, má právo za obvyklých podmínek právo na poskytnutí licence
- pokud autor odmítá, musí se škola obrátit na soud, aby došlo k nahrazení projevu vůle
- autor školního díla může s dílem volně nakládat, není – li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy
- škola může požadovat, aby autor z výtěžků, které získal z licencování díla, přispěl k úhradě nákladů, které škola do jeho díla vložila

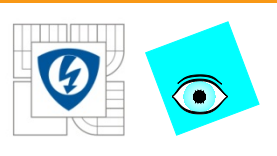

OMEZENÍ AUTORSKÝCH PRÁV

16.3.2012

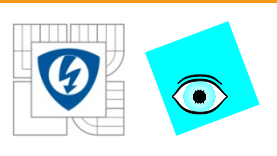
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

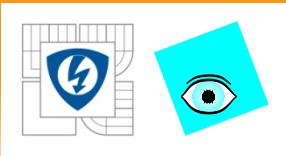
Zákonná omezení autorských práv (§§ 29 až 39 AutZ)

- autorská díla lze užit
 - se souhlasem (na základě licence) autora (souhlas i konkludentní); licence může být i bezúplatná
 - bez souhlasu autora (§ 29 AutZ)
 - ve zvláštních případech
 - stanovených v autorském zákoně
 - užití díla není v rozporu s běžným způsobem užití díla
 - užitím nejsou nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora

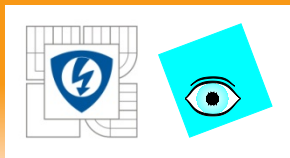
Zákonná omezení autorských práv (§§ 29 až 39 AutZ)

- volné užití (§§ 30 až 30b) AutZ
 - užití pro osobní potřebu fyzické osoby
 - jehož účelem není dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu
 - s výjimkou (§ 30 odst. 3 AutZ)
 - počítačových programů
 - databází
 - zhotovení rozmnoženiny či napodobeniny díla architektonického stavbou
 - pořízení záznamu audiovizuálního díla při jeho provozování ze záznamu nebo jeho přenosu
 - děl hudebních a děl hudebně dramatických – notové záznamy - § 30a odst. 1 AutZ

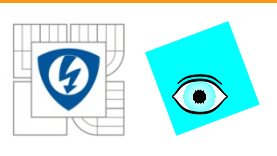
Rozmnožování na papír nebo na podobný podklad (§ 30a) AutZ)

- do práva autorského nezasahuje subjekt (písm. a až d), který
- zhotoví
- tiskovou rozmnoženinu díla (s výjimkou notových osnov) a
- v určitých případech zaplatí náhradní odměnu
- pozor – rozmnoženina nesmí být použita k jinému účelu než pro osobní či vlastní vnitřní potřebu

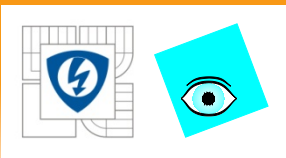
Zákonná omezení autorských práv (§§ 29 až 39 AutZ)

- bezúplatné zákonné licence (§§ 31 až 39 AutZ)
 - Citační licence
 - Úřední a zpravodajská licence
 - Užití díla umístěného na veřejném prostranství
 - Užití díla v rámci občanských či náboženských obřadů nebo v rámci úředních akcí pořádaných orgány veřejné správy, v rámci školních představení a užití díla školního
 - Knihovní licence
 - Licence k dílům užitého umění a dílům architektonickým
 - ...

Citační licence (§ 31 AutZ)

- Do práva autorského nezasahuje ten, kdo
 - užije v odůvodněné míře výňatky ze zveřejněných děl jiných autorů ve svém díle
 - užije výňatky z díla nebo drobná celá díla pro účely kritiky nebo recenze vztahující se k takovému dílu, vědecké či odborné tvorby a takové užití bude v souladu s poctivými zvyklostmi a v rozsahu vyžadovaném konkrétním účelem
 - užije dílo při vyučování pro ilustrační účel nebo při vědeckém výzkumu, jejichž účelem není dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, a nepřesáhne rozsah odpovídající sledovanému účelu
- vždy je třeba uvést – jméno autora, název díla, pramen
- hodnotí se – přiměřenost (odůvodněná míra), zákaz hospodářského prospěchu, účel

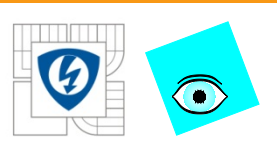

AUTORSKOPRÁVNÍ LICENČNÍ SMLOUVA

16.3.2012

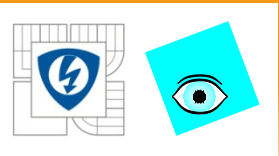
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

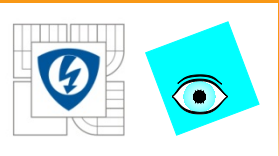
Podstata licence

- úplatné/bezúplatné užití určitého nehmotného statku
- licence = svolení k užití
- jedná se období nájmu nebo výpůjčky
- práva zůstávají zachována majiteli nehmotného statku
- × při převodu práv dochází ke změně majitele (nejde to u autorských práv)
- je možné udělit více licencí na tentýž nehmotný statek

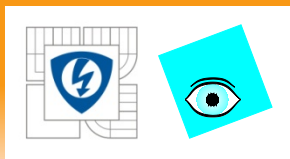
Autorskoprávní licence (§ 46 AutZ)

- oprávnění k výkonu práva dílo užit
 - k jednotlivým způsobům užití
 - ke všem způsobům užití
 - nelze však způsobem, který v době uzavření smlouvy nebyl znám
 - odměna za užití, není-li ve smlouvě stanoveno jinak (licenci tedy lze sjednat i bezúplatně)
- nabyvatel je povinen licenci využít
- písemná forma jen u licence výhradní a nakladatelské
- ofertu (návrh na uzavření licenční smlouvy) je možné směřovat i vůči neurčitému okruhu osob

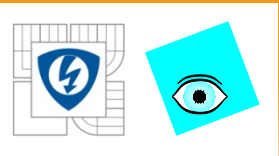
Autorskoprávní licence (§ 46 AutZ)

- souhlas s uzavřením licenční smlouvy (akceptace) může být vyjádřen i provedením úkonu k užití a poskytnutím nebo přijetím plnění z licence
- autorskoprávní licence se neregistrují (oproti tomu licence známkoprávní se registrují u Úřadu prům. vlast.)

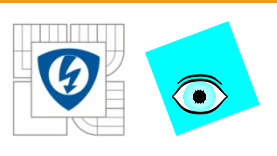
Výhradní/nevýhradní licence (§ 47 AutZ)

- licence může být poskytnuta jako výhradní i nevýhradní
- pokud je poskytnuta jako výhradní je obecně i licenci výlučnou (tj. autor je povinen sám se výkonu práva zdržet způsobem, ke kterému licenci udělil)
- u nevýhradní licence – autor může sám dílu užít i dále udělit souhlas s užitím třetí osobě
- sublicence jen v případě, že je tak sjednáno v licenční smlouvě

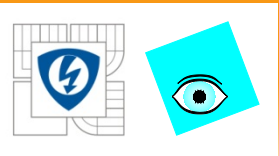
Odměna za autorskou licenci (§ 49 AutZ)

- není – li stanoveno jinak, ve smlouvě musí být dohodnuta
 - výše odměny nebo alespoň
 - způsob jejího určení
- pokud nebyly výše ani způsob stanoveny je licenční smlouva neplatná s výjimkou případů
 - strany sjednaly, že licence je bezúplatná
 - z jednání stran o uzavření smlouvy vyplývá jejich vůle uzavřít smlouvu úplatně i bez určení výše odměny
 - v takovém případě je nabyvatel povinen poskytnout autorovi odměnu ve výši, která byla obvyklá v době uzavření smlouvy

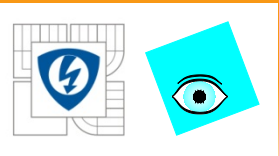
Odměna za autorskou licenci (§ 49 AutZ)

- je-li výše odměny dohodnuta v závislosti na **výnosech** z využití licence, je nabyvatel povinen umožnit autorovi kontrolu příslušné účetní nebo jiné dokumentace ke zjištění skutečné výše odměny
- není-li odměna stanovena v závislosti na výnosech z využití licence a je-li tak nízká, že je ve zřejmém nepoměru k zisku z využití licence a k významu díla pro dosažení takového zisku, má autor **právo na přiměřenou dodatečnou odměnu**

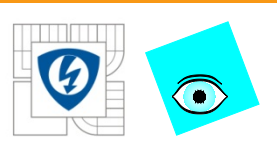
Omezení licence (§ 50 AutZ)

- **omezení na jednotlivé způsoby užití díla**
- pokud není sjednán způsob – rozhodující je **účel smlouvy**
- jinak
 - územní rozsah licence je omezen na území České republiky
 - časový rozsah licence je omezen na dobu max. 1 roku od poskytnutí licence/odevzdání díla
 - množství rozsah – množství obvyklé
- licence k rozmnožování díla – licence ke zhotovení rozmnoženin (§ 50 odst. 4 AutZ)
- licence k rozmnožování díla – i licence k rozšiřování rozmnoženin (§ 50 odst. 5 AutZ)

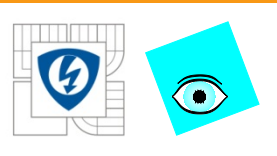
Omezení nabyvatele licence (§ 50 AutZ)

- nabyvatel je co do užití díla omezen **osobnostními právy autora**
- nabyvatel nesmí upravit či jinak měnit dílo, jeho název nebo označení autora
 - ledaže bylo sjednáno jinak nebo
 - jde-li o takovou úpravu či jinou změnu díla nebo jeho názvu, u které lze spravedlivě očekávat, že by k ní autor vzhledem k okolnostem užití svolil
 - svolení však není možné, pokud si dopředu autor vyhradil i tyto změny

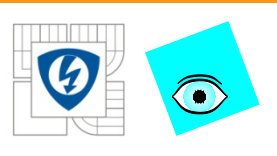
Zánik licence (§ 50 AutZ)

- výpověď (§ 582 ObčZ) - jsou různé názory na to, zda lze autorskoprávní licenční smlouvu vypovědět
- odstoupení od smlouvy
 - odstoupení pro nečinnost nabyvatele (§ 53 odst. 2 AutZ)
 - nejdříve autor pošle výzvu a stanoví dodatečnou lhůtu; teprve poté odstoupení
 - autor musí v odůvodněných případech nahradit škodu
 - nelze odstoupit do 2 let od poskytnutí licence
 - lze odstoupit i ústně
 - autor nemusí vrátit odměnu v případě, že nabyvatel byl povinen licenci využít

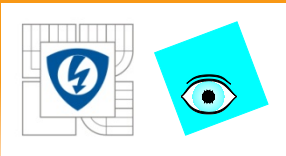
Zánik licence (§ 50 AutZ)

- odstoupení pro změnu přesvědčení autora (§ 54 AutZ)
 - dosud nezveřejněné dílo již neodpovídá přesvědčení autora a zveřejněním díla by byly značně nepříznivě dotčeny jeho oprávněné osobní zájmy
 - lze pouze písemně
 - autor je povinen vždy nahradit škodu
 - povinnost nabídky licence
- smrtí (zánikem) nabyvatele licenční smlouva nezaniká – přechod na právního nástupce

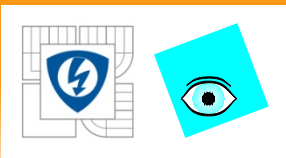
Licenční smlouva nakladatelská (§ 56 AutZ)

- licence k
 - rozmnožování a rozšiřování díla
 - slovesného, hudebně dramatického nebo hudebního, výtvarného, fotografie či díla vyjádřeného způsobem podobným fotografii
- pojmově výhradní licence (s výjimkou článků v periodickém tisku)
- autorská korektura – možnost odstoupit od smlouvy
- zvláštní zánik licence ve prospěch autora – u množstevní licence – autor vyzve k „dotisku“ a nabyvatel do 6 měsíců nereaguje

Licenční analogie při stanovení výše nároků při porušení práv z duševního vlastnictví

- § 40 odst. 4 AutZ
 - u nároku na náhradu ušlého zisku
 - ve výši odměny, která by byla obvyklá za získání takové licence v době neoprávněného nakládání s dílem
 - u nároku na vydání bezdůvodného obohacení
 - dvojnásobek odměny, která by byla za získání takové licence obvyklá v době neoprávněného nakládání s dílem
 - běžné licenční poplatky se zpravidla pohybují v rozmezí od 1% do 5% z čisté „prodejní ceny“ daného předmětu/díla

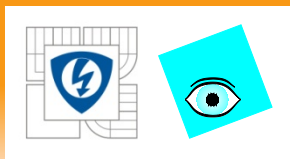

ZVLÁŠTNÍ PRÁVO POŘIZOVATELE DATABÁZE

16.3.2012

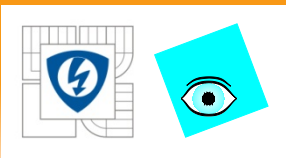
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Databázové právo (§§ 88 až 94 AutZ)

- databáze – soubor prvků funkčně uspořádaných, který má ekonomickou hodnotu – ochrana investice pořizovatele databáze
- právo má pořizovatel databáze – právo na vytěžování a zužitkování
- právo je převoditelné; trvání 15 let od pořízení/zpřístupnění
- omezení práva (§ 91 AutZ)
 - běžnost a přiměřenost
 - oprávněné zájmy pořizovatele databáze
 - absence újmy
- bezúplatné zákonné licence (osobní potřeba, vědecká a vyučovací, veřejná bezpečnost a úřední řízení)

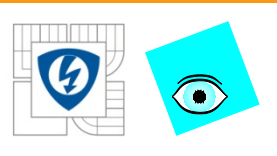

AUTORSKÁ PRÁVA A VĚDECKÁ TVORBA

16.3.2012

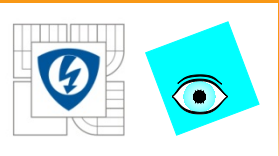
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

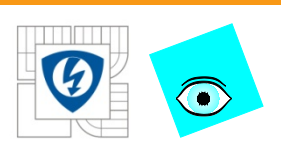
Základní principy

- idea vs. expression
 - plagiátorství v akademickém smyslu vs. plagiátorství jako porušení autorského práva
 - citační zvyklosti vs. citační licence (§ 31 AutZ)
-
- Školní dílo vytvářené na zakázku pro nějakou firmu
 - trojstranný vztah
 - Rámec Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací
 - vysokoškolský zákon

Výsledky a zákon č. 130/2002 Sb.

- výsledky - kategorizace v zákonech o ochraně duševního vlastnictví vs. RIV
- spoluvlastnictví
- nakládání s výsledky
- veřejná podpora, kontrahovaný výzkum

Použité zkratky:

AutZ – autorský zákon (zákon č. 121/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

Kontakt:

JUDr. Pavel Koukal, Ph.D.
odborný asistent

*Katedra občanského práva
Právnická fakulta Masarykovy univerzity
Veveří 70, 61180 Brno*

pavel.koukal@law.muni.cz
tel: 549 49 4171